

دیفرا (۱) نس
ساختارودایی دریدا

انتشارات
سیاهرود

سرشناسه: خبازی کناری، مهدی، ۱۳۵۱ -
ذوان و نام پدیدآور: دیفر (ا)نس؛ ساختارزدایی دریدا/مؤلف: مهدی
خبازی کناری
مشخصات نشر: تهران: انتشارات سیاهرود، ۱۳۹۸.
شابک: ۹۷۸-۶۳۲-۹۶۳۱۷-۰۰-۶
مشخصات ظاهری: ۲۵۶ صفحه: مصور: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
رده‌بندی دهی: ۱۹۴
شماره ثبت: ۵۸۹۵۹۶۷

نام کتاب: دیفر (ا)نس؛ ساختارزدایی دریدا
نویسنده: مهدی خبازی کناری
صفحه‌آرایی: مهدی خبازی کناری
طراحی جلد: استودو سیاهرود
ناشر: انتشارات سیاهرود
تیراژ: ۱۰۰۰
قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

آدرس: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه‌ی رشتچی، پلاک ۷، واحد ۱
تلفن: ۶۶۹۰۶۷۸۶-۶۶۹۰۶۷۴۹

آدرس سایت: siahroudpub.ir ایمیل: siahroud@gmail.com

کلیه حقوق این اثر (چاپ و اقتباس) برای انتشارات سیاهرود است و
هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ، انتشار و کپی کل و
یا بخش‌هایی از این کتاب را به هر صورت ندارد.

فهرست

پیش گفتار	۱
مقدمه	۱
فصل ۱: ساختارزدایی	۹
فصل ۲: م. د فرانس خاستگاه مادی دیفرانس	۵۱
فصل ۳: Difer: خاستگاه روحی دیفرانس	۷۳
فصل چهارم: رویکرد طاقی مسلط: دیفرانس به مثابه گفتار	۹۱
فصل پنجم: رویکرد طاقی مسلط: دیفرانس به مثابه حضور	۱۲۳
فصل ششم: آغاز رویکرد فلسفی: استلای دیفرانس به مثابه نوشتار	۱۳۷
فصل هفتم: رویکرد فلسفی: دیفرانس به مثابه	۱۸۹
جمع بندی	۲۳۱
منابع	۲۳۹
منابعی برای مطالعه بیشتر	۲۴۷

پیش‌گفتار

کتاب حاضر حاصل مطالعه‌ای همه‌جانبه و طولانی بر روی متون دریدا در حوزه‌های مختلف فلسفه است. کمتر فیلسوفی به اندازه دریدا در رابطه با خود فلسفه، متون فلسفه مفاهیم مرتبط با آن به تأمل پرداخته است. این مسأله را نمی‌توان صرفاً به بحث تمایل یا یک مواجهه شخصی تقلیل داد، بلکه رویکرد ساختارزایی چنین رویه‌ای را ایجاب می‌کند. ساختارزایی ضرورت مواجهه گسترده با همه این مسائل، بدون محدودهای خاص، و یافتن امکان‌های نامحدود هر پارادایم در مفهوم فلسفی را از طریق فراهم آوردن شرایطی برای یک گفتگوی بی‌پایان، بدون از بحیث، بدون تقدم و تأخر تاریخی و ماهوی پیش رو قرار می‌دهد. با این تنوع، اگر بخواهیم به مطالعه متون دریدا بپردازیم، ساختارزایی ایجاب می‌کند که با آن به مثابه یک متن وارد گفتگو شویم. ملاحظاتی که خود دریدا در این باره مطرح می‌کند ما را به سوی وضعیت خطیری سوق می‌دهد که ساختارزایی با آن راجه است: از طرفی، در خوانش متون نبایستی به استلزام‌های متافیزیکی مفاهیم و زبان فلسفی مسلط تن در دهیم و از طرف دیگر، بایستی با متن به مثابه امری ناتمام مواجه شویم که هنوز به تمامی متحقق نشده است. در مواجهه با متن‌های دریدا، ضمن این که خود وی التزام به مفاهیم مرکزی را رد می‌کند، خوانش ساختارزادایانه می‌تواند امکان‌ات متکثر منظوی در متن را آشکار کند. این مسأله باعث می‌شود که متون دریدا از پیروی کردن از تفسیرهای معمول فلسفی تحت مفاهیم کانونی و محوری سر باز زنند.

مواجهه من با متون دریدا نیز از رویکرد ساختارزدایی تبعیت می‌کند. به باور من، متون دریدانه آغازی دارد و نه پایانی، و نمی‌توان آن را دارای وحدت و یکپارچگی دانست، بلکه مدام تکثیر می‌یابد و مرزها و محدوده‌های تعین را درمی‌نوردد. عنوان کتاب حاضر خود گویای مواجهه من با متون دریدا است. در این کتاب، قصد من شرح اندیشه دریدانه بوده، بلکه به متون وی به مثابه منبعی برای خوانش ساختارزدا رجوع کرده‌ام و بر سیر تکوین مفهوم دیفرانس نظر داشته‌ام.

درم به تسم این مسأله را متذکر شوم که گرایش من به ساختارزدایی به پیش از آشنایی من با متون دریدا بازمی‌گردد. در دهه دوم زندگی، آنچه قرار بود به زبان یاورم، در نوشتار، شعر و متن‌هایی تبلور شد که در کشمکش با ساختار معمول و رسمی فلسفه و شعر بود. در حقیقت، عبور از ساختار زبانی متعارف بود که اندیشه من با دریدا پیوند داد.

اولین متون پژوهشی رسمی من درباره دریدا به سخنرانی در همایش دویست سال پس از کانت (۱۳۸۲) با عنوان «تأویل دریدا از مفهوم «زینت» در «نقد قوه حکم» کانت» بازمی‌گردد. این مقاله آمد و شدی میان اندیشه کانت و دریدا درباره مفهوم پاررگا بود.

در طی ۱۵ سال مطالعه و پژوهش بر نوشتار دریدا، بالغ بر ۶ مقاله علمی-پژوهشی، با عناوین زیر، و ۶ عنوان کتاب از من به چاپ رسیده است:

- «رده» بر فراز تقابلی‌های دوگانه در اندیشه ژاک دریدا (۱۳۸۹)
- مقایسه تلقی دریدا و ناصر خسرو در نسبت گفتار و نوشتار (۱۳۹۱)
- دریدا و هوسرل؛ تعلیق یا تمکین (۱۳۹۴)
- شبح در مقابل انتولوژی (۱۳۹۵)
- مارکس به دور روایت: پوپر و دریدا (۱۳۹۶)
- عقل منفی و ضد عقل: عقل‌گرایی انتقادی پوپر و ساختارزدایی دریدا (۱۳۹۷)

علاوه بر کتاب حاضر، کتاب‌هایی با عناوین زیر نیز حاصل تداوم و تمرکز من بر دریدا بوده است:

- ساختارگرایی و پس‌ساختارگرایی: رویکردی فلسفی (۱۳۹۵)
- دریدا؛ فلسفه و پرسش از ذات دانشگاه (۱۳۹۶)
- زیبایی‌شناسی زدایی؛ رویکردی ساختارزدایانه به زیبایی‌شناسی (چاپ اول، ۱۳۹۵) و (چاپ دوم، ۱۳۹۷)
- دریدا و پوپر: از جامعه باز تا متن باز (انتشارات سیاه‌رود، در دست چاپ)
- نوشتار حواشی زشت؛ دریدا و افلاطون (انتشارات سیاه‌رود، در دست چاپ)

در این جا وظیفه من می‌رسد که از دوستانی که در تدوین و چاپ کتاب سهم قابل‌ستایشی داشتند تشکر می‌کنم. از همه دوستان پرتلاش نشر وزین و تخصصی سیاه‌رود تشکر می‌کنم، به‌ویژه جناب آقای تقی عبدی حاجیکلایی که با دقت هرچه تمام‌تر و دلسی ستودنی به ویراستاری کتاب پرداختند و پیشنهادات ارزنده و راهگشای را ارائه دادند. جناب دکتر محسن نوبخت، زبان‌شناس اندیشمند و دوست هم‌نام که مدیریت انتشارات سیاه‌رود را بر عهده دارند، با درایتی بی‌اندازه مشوق و حامی‌ام در تألیف، ارائه و چاپ کتاب‌های فلسفی و ادبی هستند و در تدوین و سفید کردن کتاب نیز نقش عمده‌ای داشتند؛ نهایت قدرشناسی را از ایشان دارم.

مهدی خبازی کناری

پاییز ۱۳۹۸